

Rudolf Steiner

Každý, kto sa dnes otvorene pozerá na svet okolo seba, vidí na každom kroku takzvanú „sociálnu otázku“. Nikto, kto berie život vážne, sa nemôže vyhnúť vytváraniu nápadov o tejto otázke a všetkom, čo s ňou súvisí. A to, čo by sa mohlo javiť jasnejšie ako to, musí spôsobiť myslenie, ktorý robí najväčšie ľudské ideály jeho osobitným záujmom, dospieť k nejakému vzťahu k sociálnym potrebám a nárokom. Cieľom antroposofie je teraz taký spôsob myslenia; a preto je prirodzené, aby sa ľudia pýtali, aký je jeho vzťah k sociálnej otázke.

Spočiatku by sa mohlo zdať, akoby antroposofia nemala v tejto súvislosti čo povedať. Za najvýraznejšiu vlastnosť antroposofie sa bude považovať na prvý pohľad kultivácia vnútorného života duše a otvorenie očí duchovnému svetu. Toto úsilie môže vidieť ktorýkoľvek človek bez predsudkov z najbežnejšieho oboznámenia sa s myšlienkami vyhlasovanými antroposofickými rečníkmi a spisovateľmi. Je však ťažšie vidieť, že tieto snahy majú v súčasnosti praktický význam: najmä jej spojenie so sociálnou otázkou nie je v žiadnom prípade zrejmé. Mnoho ľudí sa pýta: „O čom môže byť zlé učenie, ktoré je prevzaté s Reinkarnáciou, Karmou, Vzostupom človeka, a tak ďalej? Zdá sa, že takáto línia myslenia sa vznáša príliš ďaleko od oblakov, ďaleko od akejkoľvek reality; keďže práve teraz musí každý jednotlivec o ňom naliehavo viesť všetok svoj rozum, aby sa mohol vyrovnáť so skutočnými problémami, ktoré mu zemská realita dáva dosť.“

Z mnohých a rôznych názorov, ktoré antroposofia nevyhnutne vyvoláva v súčasnosti, sa tu uvedú dva.

Prvý spočíva v tom, že antroposofia je výsledkom nekontrolovateľnej a neusporiadanej fantázie. Je úplne prirodzené, že ľudia by mali mať tento názor; a seriózny antroposof by mal byť posledným, kto ho považuje za divný. Každá konverzácia, ktorú počuje, všetko, čo sa okolo neho deje, a pri ktorom ľudia nájdu pobavenie a potešenie, mu môže ukázať, že hovorí jazykom, ktorý je pre mnohých z nich hlúposť. Toto pochopenie jeho okolia však bude musieť ísť ruka v ruku s absolútnou istotou, že on sám je na správnej ceste; v opačnom prípade nebude schopný obstáť, keď si uvedomí, že jeho názory sú v rozpore s názormi toľkých iných, ktorí sa považujú za mysliteľov a vysoko vzdelaných ľudí. Ak má náležitú istotu, ak pozná pravdu a silu svojich názorov, hovorí si: - „Veľmi dobre viem, že dnes ma možno považovať za vizionára; a jasne vidím prečo. Ale pravda, hoci je zosmiešňovaná, bude mať svoj účinok; a jeho účinok nezávisí od názoru ľudí, ale od pevnosti vlastných základov.“

Druhý názor, s ktorým sa musí antroposofia stretnúť, je tento: že všetky jeho myšlienky sú veľmi krásne a príjemné a že môžu mať svoju hodnotu pre vnútorný život duše, ale pre praktický boj o život sú zbytočné. Dokonca aj ľudia, ktorí požadujú antroposofickú výživu pre uspokojenie svojich duchovných túžob, môžu byť v pokušení ľahko zvädzať: „Je to všetko veľmi dobre; ale čo sociálna núdza, materiálne utrpenie? To je problém, na ktorý všetok tento idealistický svet nemôže vrhnúť svetlo.“ Teraz je tento názor taký, ktorý spočíva na úplnom zlyhaní pri rozpoznávaní skutočných skutočností života, a predovšetkým na nedorozumení, pokiaľ ide o skutočné plody antroposofického spôsobu myslenia. Jedna otázka, ktorú sa ľudia pýtajú spravidla na antroposofiu, je: - Aké sú jej doktríny? Ako je možné dokázať jej tvrdenia? A potom, samozrejme, hľadajú ovocie v príjemných pocitoch, ktoré sa dajú extrahovať z jeho doktrín.

Nič samozrejme nemôže byť prirodzenejšie; človek musí určite začať pociťovaním pravdy výrokov, ktoré sa mu predkladajú. Skutočné plody antroposofie však v takomto pociťovaní nemožno hľadať. Jeho plody sa prvýkrát skutočne objavia, keď niekto príde na praktické problémy života so srdcom a myslou vyškolenou v antroposofii. Otázka znie, či mu antroposofia vôbec pomôže pri riešení týchto problémov s rozlišovaním a že sa s porozumením snaží nájsť spôsoby a prostriedky ich riešenia.

Aby bol človek v živote efektívny, musí najprv rozumieť životu. Tu leží podstata vecí. Pokiaľ sa nikto nepýta ďalej: Čo učí antroposofia? - Jej učenie možno považovať za príliš vyvýšené pre praktický život. Ak sa však niekto obráti, aby zväžil druh disciplíny, ktorou myšlienky a pocity prechádzajú týmto učením, táto námietka sa zastaví. Je to čudné, ako by sa mohlo zdať iba povrchnému pohľadu na túto záležitosť, je to však fakt: Tieto antropozofické myšlienky, ktoré sa zdajú byť tak vzdušne vznášajúce sa v oblakoch, vychovávajú oko na správne vedenie každodenných vecí. A pretože antroposofia začína tým, že vedie ducha vo vzduchu do jasných oblastí nad zmyslovým svetom, zvyšuje tým porozumenie spoločenským požiadavkám. Paradoxné, ako sa to môže zdať, je to pravda.

Nie je to iba zvedavá túžba po nových veciach, ktorá vedie ľudí k tomu, aby sa stiahli do „antropozofického kruhu“, aby získali najrôznejšie „zaujímavé“ odhalenia o svete mimo; ale preto, že sa tam učia školiť svoje myšlienky a pocity a vôľu o „večných zákonoch života“, a ísť jasnou cestou do jasného života, aby im porozumeli. Učenie antroposofie je odbočka k dosiahnutiu plnohodnotného myslenia, rozlišovania a cítenia.

Správne konanie je výsledkom správneho myslenia; a nesprávne konanie je výsledkom nesprávneho myslenia - alebo vôbec nepremýšľania. Každý, kto má akúkoľvek vieru v možnosť robiť dobro v sociálnych veciach, musí uznať, že je to otázka ľudských schopností. Trpezlivo a vytrvalo pracovať prostredníctvom antropozofických koncepcií znamená posilnenie pre efektívnu sociálnu prácu. Nie je to ani tak otázka myšlienok, ktoré antroposofia dáva človeku, čo mu umožňuje rozvíjať jeho myslenie.

Je potrebné priznať, že v samotných antropozofických kruhoch doposiaľ nedošlo k žiadnemu výraznému náznaku akéhokoľvek úsilia v tomto konkrétnom smere. Preto je rovnako nepopierateľné, že práve z tohto dôvodu majú cudzinci v antroposofii zatiaľ všetky dôvody na spochybnenie vyššie uvedených tvrdení. Nesmieme však zabúdať, že antropozofické hnutie vo svojej súčasnej podobe je len na začiatku svojej kariéry ako účinná sila. Jeho ďalší pokrok bude spočívať v tom, že sa dostane do každej oblasti praktického života. A potom, napríklad v sociálnej otázke sa zistí, že namiesto teórií „s ktorými sa dá celkom pohodlne pracovať pri študijnom stole“, budeme mať ďalšie, ktoré uľahčia nahliadnutie potrebné pre zdravý, nezaujatý úsudok životných záležitostí a usmerňovať človeka “

Každý si myslí, že je kvalifikovaný na to, aby rozumel životu, aj keď sa nikdy nestaral o to, aby sa zoznámil so základnými zákonmi, ani si nikdy nevyvíjal svoje mysliace schopnosti, aby rozoznal, čo sú skutočné sily života. A antroposofia je v skutočnosti výcvikom pre zdravý úsudok života, pretože ide až na koniec života. Nemá zmysel jednoducho vidieť, že podmienky privádzajú človeka do nepriaznivých životných okolností, prečo potom smúti. Človek sa musí naučiť poznať sily, ktorými sa vytvárajú priaznivé podmienky. To nedokážu naši odborníci na politickú ekonomiu – a z toho istého dôvodu ako človek nemôže robiť sumy, ak nepozná multiplikačné tabuľky. Pred sebou môžete nastaviť stĺpce čísel

- ľubovoľný počet; ale pozerat' sa na ne mu nepomôže. Dajte pred skutočnú realitu muža, ktorý nemá žiadne vedomosti o základných silách spoločenského života; môže uviesť najrozšírenejší popis všetkého, čo vidí; ale vinutia sociálnych síl, pre neho stále zostanú nedostupné.

V tomto veku potrebujeme interpretáciu života, ktorá nás vedie k skutočným zdrojom života. A antroposofia môže byť takou interpretáciou života. Keby sa každý pred tým, než sa zamyslel nad konkrétnou sociálnou reformou, ktorú „svet chce“, najprv prešiel odbornou prípravou v oblasti lekcií antroposofie, mohli by sme sa dostať ďalej. To, že antroposofovia dnes iba „hovorí“ a „nekonajú“, je bezvýznamná námietka; ľudia samozrejme nemôžu konať, pokiaľ sú pre nich uzavreté cesty konania. Človek môže byť odborníkom na poznanie duše a môže byť tak dobre oboznámený so všetkým, čo by mal otec urobiť pre výchovu svojich detí; napriek tomu nie je schopný konať, pokiaľ mu otec neudeluje zodpovednosť za vzdelanie. V tomto ohľade nie je potrebné nič robiť, okrem trpezlivého čakania, až kým sa o anthroposofii neotvorí mysle tých, ktorí majú právomoc konať. A to príde.

Faktom je, že zákony o ľudskom blahobyte sú zapísané s rovnakou istotou v prvých základných dušiach mužov ako v multiplikačnej tabuľke. Človek musí zostúpiť len tak hlboko, aby našiel základ ľudskej duše. To, čo je takto zapísané v duši, je nepochybne možné dokázať objektívne; rovnako ako je možné objektívne preukázať, že dvakrát dva sú štyri usporiadaním 4 hrachov do dvoch sád. Mohol by však niekto tvrdiť, že pravda, že „dvakrát dva sú štyri“, sa musí najskôr „otestovať“ na hrášku? Tieto dve veci sú vo všetkých ohľadoch porovnateľné. Kto spochybňuje antroposofickú pravdu, je niekto, kto ju ešte nepoznal; rovnako ako iba človek môže spochybniť, že dvakrát dva sú štyri, ktorý to ešte nepoznal. Nakoľko sa líšia, pokiaľ je jeden veľmi jednoduchý a druhý veľmi komplikovaný,

Je pravda, že človek musí najprv študovať antroposofiu, kým to človek jasne nevníma. A preto pre tých, ktorí nie sú oboznámení s antroposofiou, nemožno predložiť žiaden „dôkaz“ o tejto skutočnosti. Dá sa len povedať: Najprv sa zoznámte s antroposofiou a potom vám to bude všetko jasné.

Veľké poslanie antroposofie v našom veku sa prvýkrát prejaví, keď antroposofia funguje ako kvas v každej časti života. Kým sa cesta skutočného života nedotkne v plnom slova zmysle, tí, do ktorých myseľ vstúpila antroposofia, sú len na začiatku svojej práce.